

Okruhy ke státní závěrečné zkoušce v rámci bakalářského studijního programu

Výtvarná výchova pro pomáhající profese

(studijní program akreditovaný v rámci institucionální akreditace r. 2021)

Základní i doporučená literatura je uvedena ve Stagu u dílčích disciplín.

SPECIÁLNÍ PEDAGOGIKA

1. Zásady a metody ve speciální pedagogice. Speciálně-pedagogické metody obecné a speciální. Zásady při výchově a vzdělávání jedinců se speciálními vzdělávacími potřebami. Komprehenzivní péče o jedince s postižením. Paradigmata speciální pedagogiky. Kooperativní forma výuky jako cesta k sociální interakci a zapojení. Vyučovací metody a organizační formy rozvíjející vyšší kognitivní procesy. Autoregulované učení a metakognice.
2. Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání (charakteristika RVP ZV, klíčové kompetence vzdělávací oblasti, průřezová témata). ŠVP ZV z hlediska žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Princip komplexnosti v péči o jedince se SVP, aktuální školská legislativa, podpůrná opatření pro žáky se SVP, strategie ve vzdělávání minorit. Základní kompetence speciálního pedagoga.
3. Inkluzivní pedagogika a strategické cíle v oblasti vzdělávání, zaměstnávání a sociální politiky v České republice a Evropské unii. Proinkluzivní myšlenky v historii. Definice inkluze - vymezení mnoha pojetí inkluze v ČR i zahraničí. Možné bariéry inkluze. Příklady dobré praxe v ČR i zahraničí (USA, UK, Finsko...). Metody a formy výuky vhodné k tvorbě proinkluzivního prostředí. Nastavování výchovně-vzdělávacích cílů v diverzifikované skupině.
4. Legislativní rámec. Charta základních práv občanů EU, Úmluva o právech dítěte, Evropská úmluva o lidských právech, Bílá kniha, Charta pro 3. tisíciletí, Standardní pravidla pro vyrovnávání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením, Národní plán podpory a integrace občanů se zdravotním postižením aj.
5. Problematika jedinců mimořádně nadaných. Vymezení problematiky nadání a talentu. Specifika vzdělávání a výchovného vedení nadaného jedince, organizační formy vzdělávání. Aktuální stav školské integrace jedinců mimořádně nadaných. Podmínky pro vzdělávání dětí a žáků mimořádně nadaných v mateřské škole a základní škole dle rámcových vzdělávacích programů, individuální vzdělávací plán a jeho tvorba.
6. Speciálně pedagogická podpora osob se sluchovým postižením. Etiologie, klasifikace sluchových vad, sluchová protetika. Komunikační systémy, speciálně pedagogické předměty. Sluchové zkoušky, audiometrie. Zásady komunikace s lidmi se sluchovým postižením - specifika u prelingválně a postlingválně neslyšících a nedoslýchavých. Psaná podoba jazyka v komunikaci těžce sluchově postižených. Jednoduché vizuálně motorické komunikační systémy sluchově postižených v návaznosti na kombinovaná postižení (prstová abeceda, pomocné artikulační znaky a další).
7. Speciálně pedagogická podpora osob se zrakovým postižením. Přehled zrakových vad, jejich symptomy, možnosti léčby. Speciální pomůcky pro nevidomé, pro slabozraké a osoby se zbytky zraku, pomůcky pro osoby s poruchami binokulárního vidění. Specifika výchovy a vzdělávání jedinců se zrakovým postižením, speciálně pedagogické předměty. Zásady komunikace s osobami se zrakovým postižením.

8. Speciálně pedagogická podpora osob s tělesným postižením. Vrozená a získaná tělesná postižení, jejich přehled - charakteristika, etiologie, prevence. Mozková obrna (charakteristika, etiologie, příznaky, výskyt, formy), MO jako součást vícenásobného postižení, speciálně pedagogická diagnostika dítěte s MO, úkoly poradenského zařízení a školy, posuzování školní zralosti, speciálně pedagogické předměty.
9. Speciálně pedagogická podpora osob chronicky nemocných. Definice chronicity, chronické nemoci (epilepsie, alergie, astmatická a ekzematická onemocnění aj.) a jejich vliv na edukaci. Přehled a projevy dalších chronických onemocnění s dopadem na aktivitu dítěte/žáka (srdeční vady, cystická fibróza, chronické selhání ledvin, diabetes, onkologická onemocnění, ekzematici a vzácná onemocnění). Léčba a adaptace na nemoc (adaptační fáze rodiny a nemocného dítěte).
10. Speciálně pedagogická podpora osob s vícenásobným postižením. Kategorizace kombinovaných vad dle hloubky postižení a dle symptomatologie. Etiologie, výskyt, cíl péče. Specifika osob s hluchoslepotou. Plánování intervence (analýza výchozí situace, určení cíle intervence, přiřazení speciálně pedagogických opatření). Bazální stimulace (charakteristika, složky). Typy komunikace užívané u jedinců s vícenásobným postižením. Základy alternativní a augmentativní komunikace (členění, základní charakteristika jednotlivých systémů).
11. Vymezení narušené komunikační schopnosti, přehled jednotlivých vad řeči, symptomatické poruchy řeči, narušení vývoje řeči u dětí s primárním zdravotním postižením či onemocněním (mentální postižení, sluchové postižení, zrakové postižení, pervazivní vývojové poruchy, dětská mozková obrna aj.).
12. Základní charakteristika poruch chování, klasifikace poruch chování, etiologické faktory poruch chování, ústavní a ochranná výchova, střediska výchovné péče, legislativní opatření. Primární prevence rizikových jevů ve školním prostředí. Specifické poruchy chování. Vzájemný vztah mezi SPU a SPCH. Sekundární následky přístupu okolí v rozvoji identity jedince s ADHD.
13. Edukace dětí (žáků) s mentálním postižením, předprofesní a profesní příprava. Školy pro žáky s mentálním postižením (charakteristika jednotlivých typů škol). RVP pro obor vzdělání základní škola speciální (Díl I. Vzdělávání žáků se středně těžkým mentálním postižením). RVP pro obor vzdělání základní škola speciální (Díl II. Vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami).
14. Problematika jedinců s parciálními poruchami. SPU - vymezení základních pojmů, vývoj v oblasti specifických poruch učení v historickém kontextu. Druhy specifických poruch učení. Příčiny SPU a jejich výskyt v populaci. Deficity dílčích funkcí.
15. Dětský autismus, Atypický autismus, Rettův syndrom Dětská dezintegrační porucha Aspergerův syndrom - přehled diagnostických kritérií, klinický obraz, odlišnosti. Speciálně pedagogické přístupy. TEACCH program, strukturované učení.